

ΔΑΝΙΗΛ ΧΑΡΜΣ

ΓΑΛΑΖΙΟ
ΤΕΤΡΑΔΙΟ

Επιλογή-Μετάφραση
Χρονολόγιο-Σημειώσεις
ΡΟΔΟΥΛΑ ΠΑΠΠΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2010

Η μετάφραση έγινε από τη ρωσική γλώσσα.

Τα σχέδια του βιβλίου και του εξωφύλλου
είναι του Δανιήλ Χαρμς.

Γ' έκδοση, Φεβρουάριος 2017

Β' έκδοση, Δεκέμβριος 2010

Α' έκδοση σε 500 αριθμημένα αντίτυπα, Νοέμβριος 2010

ISBN: 978-960-211-973-0

© Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Ροδούλα Παππά

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80

τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093

e-mail: info@nnet.gr

www.nnet.gr

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑ

Η μαμά, ο μπαμπάς κι η υπηρέτρια με τ' όνομα Νατάσα κάθονταν στο τραπέζι κι έπιναν. Ο μπαμπάς το δίχως άλλο ήταν μεγάλη μπεκροκανάτα. Ακόμα κι η μαμά τον έβλεπε αφ' υψηλού. Αυτό όμως δεν εμπόδιζε τον μπαμπά να είναι πολύ καλός άνθρωπος. Χαμογελούσε πολύ καλοκάγαθα και λικνιζόταν πέρα-δώθε στην καρέκλα του. Η Νατάσα η καμαριέρα, με το σκουφάκι και την ποδίτσα της, όλη την ώρα γελούσε απίστευτα. Ο μπαμπάς τούς διασκέδαζε όλους με τη γενειάδα του, όμως η Νατάσα η καμαριέρα κατέβαζε όλο αμηχανία τα μάτια της, δείχνοντας έτσι ότι ντρέπεται.

Η μαμά, μια ψηλή γυναίκα με φουσκωτά μαλλιά, μιλούσε με αλογίσια φωνή. Η φωνή της μαμάς αντηχούσε σαν τρομπόνη μες στην τραπεζαρία κι έπειτα στην αυλή και στ' άλλα δωμάτια.

Αφού ήπιαν το πρώτο ποτηράκι, έφαγαν σιωπηλοί ένα λουκάνικο. Μετά από λίγο, άρχισαν πάλι να μιλάνε όλοι μαζί.

Εάφνου, εκεί που δεν το περίμενε κανείς, κάποιος χτύπησε την πόρτα. Ούτε ο μπαμπάς ούτε η μαμά ούτε η Νατάσα η καμαριέρα είχαν την παραμικρή ιδέα ποιος μπορεί να χτυπούσε την πόρτα.

«Πολύ παράξενο», είπε ο μπαμπάς. «Ποιος μπορεί να χτυπάει την πόρτα;»

Η μαμά πήρε ύφος όλο κατανόηση και, χωρίς να περιμένει τους άλλους, γέμισε το ποτήρι της, ήπια και είπε: «Παράξενο».

Ο μπαμπάς δεν είπε τίποτα κακό, γέμισε ωστόσο και το δικό του ποτήρι, ήπια και σηκώθηκε απ' το τραπέζι.

Δεν ήταν ψηλός ο μπαμπάς. Σε αντίθεση με τη μαμά. Η μαμά ήταν μια ψηλή, κρεατωμένη γυναίκα με αλογίσια φωνή κι ο μπαμπάς ήταν απλώς ο σύζυγός της. Επιπλέον, ο μπαμπάς είχε φακίδες.

Πλησίασε μ' ένα βήμα στην πόρτα και ρώτησε:
«Ποιος είναι;»

«Εγώ», είπε μια φωνή πίσω απ' την πόρτα. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή η πόρτα άνοιξε και μπήκε η Νατάσα η καμαριέρα, ολότελα σαστισμένη και ροδαλή. Σαν λουλούδι.

Ο μπαμπάς κάθισε.

Η μαμά ήπια ακόμη λίγο.

Η Νατάσα η καμαριέρα κι η άλλη, σαν λουλούδι, κοκκίνισαν από ντροπή. Ο μπαμπάς τις κοίταξε και δεν είπε τίποτα κακό, μόνο ήπια λιγάκι, όπως ακριβώς κι η μαμά.

Για να του περάσει ένα ακατανόητο κάψιμο στο στόμα, ο μπαμπάς άνοιξε μια κονσέρβα με πατέ καβουριών. Όλοι ήταν πολύ χαρούμενοι κι έτρωγαν ώς το πρωί.

Η μαμά όμως καθόταν σιωπηλή στην καρέκλα της. Αυτό ήταν πολύ δυσάρεστο.

Τη στιγμή που ο μπαμπάς ετοιμαζόταν να τραγουδήσει κάτι, χτύπησε το παράθυρο. Η μαμά πετάχτηκε πάνω τρομαγμένη κι άρχισε να φωνάζει ότι είδε με τα ίδια της τα μάτια κάποιον από κάτω, απ' το δρόμο, να τους κοιτάζει απ' το παράθυρο. Οι

άλλοι προσπαθούσαν να πείσουν τη μαμά ότι ήταν αδύνατον, αφού το διαμέρισμά τους είναι στον τρίτο όροφο και κανείς δεν μπορεί να κοιτάξει απ' το δρόμο στο παράθυρό τους – εκτός κι αν είναι γίγαντας ή Γολιάθ.

Της μαμάς όμως της είχε καρφωθεί για τα καλά. Τίποτα στον κόσμο δεν την έπειθε ότι κανείς δεν τους κοίταξε απ' το παράθυρο.

Για να ηρεμήσουν τη μαμά, της έβαλαν ακόμη ένα ποτηράκι. Η μαμά ήπια το ποτηράκι. Ο μπαμπάς έβαλε κι εκείνος ένα και ήπια.

Η Νατάσα κι η καμαριέρα σαν λουλουδι κάθονταν αμήχανες, με τα μάτια χαμηλωμένα.

«Δεν μπορώ να έχω καλή διάθεση, αν από κάτω, απ' το δρόμο, μας κοιτάζουν απ' το παράθυρο», φώναζε η μαμά.

Ο μπαμπάς είχε απελπιστεί, μη ξέροντας πώς να ηρεμήσει τη μαμά. Κατέβηκε τελικά κάτω στην αυλή και προσπάθησε να κοιτάξει έστω και στο παράθυρο του δευτέρου ορόφου. Εννοείται πως δεν τα κατάφερε. Αυτό όμως καθόλου δεν έπεισε τη μαμά. Η μαμά δεν είχε δει καν ότι ο μπαμπάς ούτε στο παράθυρο του δευτέρου ορόφου δεν κατάφερε να φτάσει.

Όλα αυτά χάλασαν οριστικά και αμετάκλητα τη διάθεση του μπαμπά, που όρμησε σαν σίφουνας στην τραπεζαρία και ήπια μονοκοπανιά δυο ποτηράκια, αφού πρώτα έβαλε ένα ποτηράκι και στη μαμά. Η μαμά ήπια το ποτηράκι, λέγοντας ωστόσο ότι πίνει μόνο για να τους δείξει ότι είναι απολύτως βέβαιη πως κάποιος τους κοίταξε απ' το παράθυρο.

Ο μπαμπάς είδε κι απόειδε και σταύρωσε τα χέρια του.

«Νά», είπε στη μαμά, πλησίασε στο παράθυρο κι άνοιξε διάπλατα και τα δυο του φύλλα.

Ένας άνθρωπος με βρόμικο γιακά κι ένα μαχαίρι στο χέρι προσπαθούσε να μπει απ' το παράθυρο. Με το που τον είδε ο μπαμπάς, έκλεισε με πάταγο τα παραθυρόφυλλα και είπε: «Δεν είναι κανείς».

Αλλά ο άνθρωπος με τον βρόμικο γιακά στεκόταν έξω απ' το παράθυρο και κοίταζε στο δωμάτιο κι άνοιξε μάλιστα το παράθυρο και μπήκε.

Η μαμά ταράχτηκε τρομερά. Την έπιασε υστερία, αλλά ήπιε λίγο απ' το ποτηράκι που της πρόσφερε ο μπαμπάς, έφαγε ένα μανιτάρι και ηρέμησε.

Ο μπαμπάς δεν άργησε ούτε εκείνος να συνέλθει. Ξανακάθισαν όλοι μαζί στο τραπέζι και συνέχισαν να πίνουν.

Ο μπαμπάς άπλωσε το χέρι και πήρε την εφημερίδα, και για πολλή ώρα τη στριφογύριζε, προσπαθώντας να βρει ποια είναι η πάνω μεριά και ποια η κάτω. Όσο κι αν προσπαθούσε όμως, δεν έβγαζε άκρη, γι' αυτό παράτησε την εφημερίδα και ήπιε ένα ποτηράκι.

«Ωραία», είπε ο μπαμπάς. «Μόνο που δεν μας φτάνουν τ' αγγούρια».

Η μαμά χλιμίντρισε ξεδιάντροπα. Οι καμαριέρες κατασάστισαν και βάλθηκαν να περιεργάζονται τα σχέδια στο τραπεζομάντιλο.

Ο μπαμπάς ήπιε λίγο ακόμη και ξαφνικά άρπαξε τη μαμά και την κάθισε στον μπουφέ.

Η γκριζα μεγαλόπρεπη κόμμωση της μαμάς ξεφούσκωσε, στο πρόσωπό της εμφανίστηκαν κόκκινες κηλίδες, κι από κάθε άποψη η φάτσα της έδειχνε μεγάλη διέγερση.

Ο μπαμπάς τράβηξε πάνω το παντελόνι του κι άρχισε να κάνει μια πρόποση.

Εκείνη τη στιγμή όμως άνοιξε μια καταπακτή και μπήκε μέσα ένας καλόγερος.

Οι καμαριέρες τα έχασαν τόσο πάρα πολύ, που η μια τους αναγούλιασε κι άρχισε να ξερνάει. Η Νατάσα έπιανε το μέτωπο της φίλης της, προσπαθώντας να κρύψει την απρέπεια.

Ο καλόγερος που είχε μπει απ' το πάτωμα σημάδεψε με τη γροθιά του το αυτί του μπαμπά και ποιος είδε τον Θεό και δεν τον φοβήθηκε!

Ο μπαμπάς σωριάστηκε στην καρέκλα, χωρίς να τελειώσει την πρόποση.

Τότε ο καλόγερος πήγε στη μαμά κι άρχισε να τη χτυπάει κάπως από κάτω, πότε με το χέρι και πότε με το πόδι.

Η μαμά άρχισε να ουρλιάζει και να φωνάζει βοήθεια.

Στο μεταξύ ο καλόγερος άρπαξε απ' το γιακά και τις δυο καμαριέρες, τις στριφογύρισε στον αέρα και τις άφησε να πέσουν.

Έπειτα, χωρίς να τον δει κανείς, ο καλόγερος ξανακρύφτηκε κάτω απ' το πάτωμα κι έκλεισε από πάνω του την καταπακτή.

Για πολλή ώρα ούτε η μαμά ούτε ο μπαμπάς ούτε η Νατάσα η καμαριέρα μπορούσαν να συνέλθουν.

Μετά όμως, αφού πήραν μια ανάσα και σιάχτηκαν, ήπιαν όλοι από ένα ποτηράκι και κάθισαν στο τραπέζι να τσιμπήσουν λίγο τριμμένο λάχανο.

Αφού ήπιαν ένα ποτηράκι ακόμη, κάθισαν όλοι μαζί κι έπιασαν ήρεμα την κουβέντα.

Μα ξάφνου ο μπαμπάς έγινε κατακόκκινος και πάτησε τις φωνές:

«Έτσι, ε; Έτσι, ε;» φώναζε ο μπαμπάς. «Νομίζετε ότι είμαι ένα τίποτα; Με θεωρείτε αποτυχημένο; Δεν είμαι εγώ παράσιτο εδώ μέσα! Αχαίρευτες είστε και φαίνεστε!»

Η μαμά κι η Νατάσα η καμαριέρα βγήκαν τρέχοντας απ' την τραπεζαρία και κλειδώθηκαν στην κουζίνα.

«Στα τσακίδια, μπεκρούλιακα! Στα τσακίδια, τρισκατάρατε!» μουρμούρισε η μαμά, προς μεγάλη φρίκη τής οριστικά και αμετάκλητα πλέον σαστισμένης Νατάσας.

Όσο για τον μπαμπά, καθόταν στην τραπεζαρία μέχρι το πρωί και ούρλιαζε, ώσπου πήρε το χαρτοφύλακα, φόρεσε την άσπρη του τραγιάσκα και πήγε σεμνά στη δουλειά του.

31 Μαΐου 1929

Στην προκυμαία του ποταμού μας είχε μαζευτεί μεγάλο πλήθος. Στο ποτάμι πνιγόταν ο συνταγματάρχης Σεπούνοφ. Με το στόμα γεμάτο νερό πεταγόταν πάνω μέχρι την κοιλιά, φώναζε και ξαναβούλιαζε. Κοπανούσε ολόγυρα τα χέρια του και ξαναφώναζε να τον σώσουν.

Το πλήθος στεκόταν στην όχθη και κοιτούσε σκυθρωπό.

«Θα πνιγεί», είπε ο Κουζμά.

«Φως φανάρι», συμφώνησε ένας άντρας με τραγιάσκα.

Και πράγματι, ο συνταγματάρχης πνίγηκε.

Το πλήθος άρχισε να σκορπίζει.

[1-6 Ιουνίου 1929]

Όλα όλα όλα τα δέντρα πιφ
Όλες όλες όλες οι πέτρες παφ
Όλη όλη όλη η φύση πουφ.

Όλα όλα όλα τα κορίτσια πιφ
Όλοι όλοι όλοι οι άντρες παφ
Όλος όλος όλος ο γάμος πουφ.

Όλοι όλοι όλοι οι Σλάβοι πιφ
Όλοι όλοι όλοι οι Εβραίοι παφ
Όλη όλη όλη η Ρωσία πουφ.

[Οκτώβριος 1929]

Τα όνειρα ως επί το πλείστον σημαίνουν ακριβώς το αντίθετο απ' ό,τι δείχνουν. Γίνεται εύκολα κατανοητό πως το γέλιο προμηνύει δάκρυα· η θλίψη, χαρά· η πλήξη, καλοπέραση κ.ο.κ. Δεν βρίσκεται ωστόσο εύκολα το αντίθετο για καθετί που βλέπει κανείς στο όνειρό του. Ονειρεύεστε, για παράδειγμα, το εξής: ένα πηγάδι, εσείς στέκεστε σε μια σιδηροδρομική ράγα πάνω απ' το πηγάδι, αντί για κεφάλι έχετε έναν πετεινό κι αντί για χέρια και πόδια οδοντόπαστα σε σκόνη. Τι σημαίνει αυτό; Ποιο είναι το αντίθετό του; Το αντίθετό του είναι ενδεχομένως το εξής: ταξιδεύετε με το τρένο και τρώτε ξινόγαλα με χρυσά κουμπιά. Για την ερμηνεία των ονείρων πρέπει να μπορεί κανείς να βρει το αντίθετο από εκείνο που ονειρεύεται.

[τέλη του 1929]

ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΣΥΝΑΕΗ ΑΠΙΣΤΩΝ

Μήπως εγώ, Κύριε;
σκεφτήκαν οι Αποστόλοι.

Νά τα σημάδια:
πρόσωπο σαν ποντίκι,
φτερό σαν μαχαίρι,
πατούσα σαν ατμόπλοιο,
σπίτι σαν οικογένεια,
γέφυρα σαν μισό παλαμάρι
νυχτικό σαν φρύδι Άτλαντα.

Ένας μονάχα είν' ιδιοφυΐα. Ναι, αλλά ποιος;
Ο ένας είν' έξυπνος, ο άλλος μπουμπούνας, ο τρί-
τος ηλίθιος.

Ποιος όμως είν' ιδιοφυΐα; Θεέ μου, Θεέ μου!
Όλοι οι άνθρωποι είναι φτωχοί. Εγώ - προβατο-
τόμαρο.

17 Ιανουαρίου 1930

Θέλω να σας διηγηθώ ένα περιστατικό μ' ένα ψάρι ή, μάλλον, όχι μ' ένα ψάρι, αλλά μ' έναν άνθρωπο, τον Πατρουλιόφ ή, μάλλον, την κόρη του Πατρουλιόφ.

Θ' αρχίσω απ' τη γέννησή της. Μιλώντας για γέννηση: στο πάτωμά μας γεννήθηκαν... Όχι, αυτά ας τ' αφήσουμε καλύτερα γι' αργότερα.

Στο ψητό:

Η κόρη του Πατρουλιόφ γεννήθηκε Σάββατο. Ας συμβολίσουμε την κόρη αυτή με το λατινικό γράμμα Μ.

Έχοντας συμβολίσει την κόρη αυτή με το λατινικό γράμμα Μ, ας προσέξουμε ότι:

1. Δυο χέρια, δυο πόδια, στη μέση παπούτσια.
2. Τα αυτιά κατέχουν ό,τι ακριβώς και τα μάτια.
3. Τρέχω - ρήμα υποπόδιο.
4. Αγγίζω - ρήμα υποχείριο.
5. Μουστάκια μπορεί να έχει μόνο ο γιος.
6. Με το σβέρκο δεν βλέπεις τι κρέμεται στον τοίχο.
17. Προσέξτε ότι μετά το έξι είναι το δεκαεφτά.

Για να χρωματίσουμε την εικόνα, ας θυμόμαστε αυτές τις δεκαεφτά αρχές.

Τώρα ας βάλουμε το χέρι μας στην πέμπτη αρχή κι ας δούμε τι προκύπτει.

Εάν είχαμε τοποθετήσει στην πέμπτη αρχή ένα καρτσάκι ή ζάχαρη ή μια φυσική κορδέλα, τότε

θα ήμασταν υποχρεωμένοι να πούμε ότι: ναι, και κάτι ακόμη.

Ας φανταστούμε όμως πραγματικά και, χάριν ευκολίας, ας ξεχάσουμε αμέσως εκείνο που μόλις φανταστήκαμε.

Ας δούμε τώρα τι προέκυψε.

Εσείς κοιτάζετε κατά δω και θα κοιτάζω κι εγώ κατά δω, και το αποτέλεσμα θα είναι ότι και οι δυο θα κοιτάζουμε κατά δω.

Ή, για να είμαι ακριβέστερος, εγώ κοιτάζω κατά δω κι εσείς κοιτάζετε αλλού.

Τώρα ας διευκρινίσουμε τι βλέπουμε. Γι' αυτόν το σκοπό αρκεί να διευκρινίσουμε χωριστά τι βλέπω εγώ και τι βλέπετε εσείς.

Βλέπω το ένα μισό του σπιτιού κι εσείς βλέπετε το άλλο μισό της πόλης. Για ευκολία, ας το ονομάσουμε αυτό γάμο.

Ας περάσουμε τώρα στην κόρη του Πατρουλιόφ. Ο γάμος της έλαβε χώρα, ας πούμε, τότε. Σε περίπτωση που ο γάμος είχε λάβει χώρα νωρίτερα, θα λέγαμε ότι ο γάμος έλαβε χώρα πριν την ώρα του. Εάν ο γάμος είχε λάβει χώρα αργότερα, τότε θα λέγαμε «Ένα κύμα», διότι ο γάμος θα είχε λάβει χώρα αργότερα.

Και οι δεκαεφτά αρχές, οι αποκαλούμενες και φτερά, είναι πρόδηλες. Ας περάσουμε στο επόμενο.

Το επόμενο είναι πιο χοντρό απ' το προηγούμενο.

Το γατόφαρο είναι πιο χοντρό απ' τη σόμπα.

Πιο χοντρή απ' το κρεμμύδι είν' η προπέλα.

Το βιβλίο είναι πιο χοντρό απ' το τετράδιο
και τα τετράδια πιο χοντρά από ένα τετράδιο.
Νά ένα τραπέζι - είναι πιο χοντρό απ' το βιβλίο.
Νά ένας θόλος - είναι πιο χοντρός απ' το πά-
τωμα.

Το τραπέζι αυτό είναι πιο χοντρό απ' το προη-
γούμενο

και το προηγούμενο πιο ψηλό απ' το κρεμμύδι.
Το κρεμμύδι όμως είναι πιο μικρό απ' τη χτένα,
όπως και το καπέλο πιο μικρό απ' το κρεβατάκι
στο οποίο μπορεί να τοποθετηθεί

ένα κουτί βιβλία,

μόνο που το κουτί

είναι πιο βαθύ απ' το καπέλο,

το καπέλο πιο μαλακό

απ' την προπέλα,

αλλά η μέλισσα πιο μυτερή απ' το τόπι.

Εξίσου όμορφο είναι

ό,τι φυτρώνει δώθε

και κείθε του φράχτη.

Μολαταύτα το βιβλίο είναι πιο ελαστικό απ' τη
σούπα,

τ' αυτί πιο ελαστικό απ' το βιβλίο,

η σούπα πιο νερουλή και πιο παχιά απ' το ρο-
κανίδι

και πιο βαριά απ' το κλειδί.

Διαπίστωση:

Ο λαγός αντί μουστάκια έχει χέρια.

Ο μπαμπάς έχει στο σβέρκο ένα φασιανό.
Το μαγαζί έχει τέσσερις πινέζες.
Η εφημερίδα έχει οκτώ σημεία.
Εγώ έχω ουρά.
Εσύ έχεις κούνια.
Οι γίγαντες έχουν καπέλο.

Σύζευξη:

Σπίτι με ράμφος.
Βρέφος με Τάταρο.
Καραβοκύρης στην κηροζίνη.
Πιάτο χωρίς μαλλιά.
Κοράκι ανάμεσα σε διαμπερείς αριθμούς.
Γούνα που τρίζει ονόματι Φόφα.
Η Κάλια σε αδιέξοδο.
Ρουμάνος απ' το λαβομάνο.
Ο άγγελος Γερσόφ.

Απόδραση:

Το πετεινάρι βγήκε τρέχοντας απ' το νερό.
Ο Ζαν βγήκε τρέχοντας απ' το παλτό.
Το καρφί βγήκε τρέχοντας απ' την παραφίνη.
Το μαστίγιο βγήκε τρέχοντας απ' το σκαρπίνι.
Το ξίφος βγήκε τρέχοντας απ' την κατσαρίδα.
Το πείραμα κατρακύλησε κάτω απ' την τσου-
κνίδα.
Ο αστρονόμος βγήκε τρέχοντας απ' το βαμβάκι.
Το κλειδί ήταν μακρουλό.

Σύζευξη:

Σπίτι με ράμφος.
Βρέφος με Τάταρο.
Καραβοκύρης στην κηροζίνη.
Πιάτο χωρίς μαλλιά.
Κοράκι ανάμεσα σε διαμπερείς αριθμούς.
Γούνα που τρίζει ονόματι Φόφα.
Η Κάλια σε αδιέξοδο.
Ρουμάνος απ' το λαβομάνο.
Ο άγγελος Γερσόφ.

Συλλογισμός:

Αυτό δεν είναι σιδεράδικο, είναι κουβάς.
Αυτό δεν είναι ρύζι, είναι χάρακας.
Αυτό δεν είναι γάντι, είναι αποθηκάριος.
Αυτό δεν είναι μάτι, είναι γόνατο.
Δεν ήρθα εγώ, εσύ ήρθες.

Αυτό δεν είναι νερό, είναι τσάι.
Αυτό δεν είναι καρφί, είναι βίδα.
Κι η βίδα δεν είναι καρφί.
Η γούνα δεν είναι φως.
'Ανθρωπος μ' ένα χέρι δεν είναι δωμάτιο μ' ένα παράθυρο.
Οι παντόφλες δεν είναι νύχια.
Οι παντόφλες δεν είναι νεφρά.
'Όπως δεν είναι και ρουθούνια.

Συμπεράσματα:

Η κόρη του Πατρουλιόφ πατρός είναι η κόρη του Πατρουλιόφ.

Άρα και η κόρη του Πατρουλιόφ είναι η κόρη του πατρός Πατρουλιόφ.

Αν είναι έτσι, τότε και η κόρη του πατρός Πατρουλιόφ

δηλαδή είναι και κόρη του Πατρουλιόφ πατρός.

Ιδού και η κόρη, και πατέρας της ο Πατρουλιόφ.

Η κόρη του Πατρουλιόφ, πατέρας ο Πατρουλιόφ,

δηλαδή ο πατέρας της κόρης του Πατρουλιόφ είναι ο Πατρουλιόφ

και κανείς δεν θα πει πως είναι ο Πετουχόφ.

Θα 'ταν τελείως αφύσικο.

[1930]

Ο Ιβάν Πετρόβιτς Λουνταπούντοφ ήθελε να φάει ένα μήλο. Το μήλο όμως έπεσε απ' το χέρι του Ιβάν Πετρόβιτς. Ο Ιβάν Πετρόβιτς έσκυψε να πάρει το μήλο, αλλά κάτι χτύπησε τον Ιβάν Πετρόβιτς δυνατά στο κεφάλι. Ο Ιβάν Πετρόβιτς έσκουξε, σήκωσε το κεφάλι κι είδε το μήλο να αιωρείται.

Αποδείχτηκε ότι κάποιος είχε δέσει στο ταβάνι μια μακριά κλωστή μ' ένα γάντζο στην άκρη της. Το μήλο σκάλωσε στο γάντζο και δεν έπεσε.

Ο Μορόζοφ, ο Ουγκρόζοφ κι ο Ζαπόροφ πήγαν επίσκεψη στον Ιβάν Πετρόβιτς Λουνταπούντοφ.

[1930]

Ο Μπομπρόφ περπατούσε στο δρόμο και σκεφτόταν: γιατί, άμα ρίξεις στη σούπα άμμο, η σούπα θα γίνει άνοστη;

Ξάφνου, βλέπει να στέκεται στο δρόμο ένα πολύ μικρό κοριτσάκι, που κρατάει ένα σκουλήκι και κλαίει με αναφιλητά.

«Γιατί κλαις;» ρώτησε ο Μπομπρόφ το κοριτσάκι.

«Δεν κλαίω, τραγουδάω», είπε το κοριτσάκι.

«Και γιατί τραγουδάς;» ρώτησε ο Μπομπρόφ.

«Για να διασκεδάσει το σκουλήκι», είπε το κοριτσάκι. «Και με λένε Νατάσα».

«Ωστε έτσι;» απόρησε ο Μπομπρόφ.

«Ναι, έτσι», είπε το κοριτσάκι. «Χαίρετε». Ανέβηκε μ' ένα σάλτο σ' ένα ποδήλατο κι έγινε άφαντη.

«Τόσο μικρό κοριτσάκι και να ξέρει να κάνει ποδήλατο», σκέφτηκε ο Μπομπρόφ.

[1930]

Μέσα απ' τον καπνό ξεπροβάλλει ο Κουκουρούζοφ.

ΚΟΥΚΟΥΡΟΥΖΟΦ.

– Ε, κόσμε! Φέρτε τον εδώ! Θα παρακολουθήσετε ένα αιματηρό ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Αυτή τη στιγμή την περίμενα σχεδόν τέσσερα χρόνια. Έφτασ' η ώρα! Ας σημάνουν οι σάλπιγγες! *(Βγάζει ένα μα- ντίλι και σκουπίζει το ιδρωμένο μέτωπό του.)* Ναι, αν υπάρχει ζωή μετά το θάνατο, μένει λοιπόν ν' απαντηθεί το ερώτημα: την αξίζει ο καθένας;

[1930]

ένας ράφτης μου πήρε μέτρα
και μου 'ραψε ένα μπλε καινούριο παντελόνι. Φό-
ρεσα το καινούριο παντελόνι κι
έτρεξα να πιάσω μια πεταλουδίτσα,
μόνο που στο δίχτυ πιάστηκα ο ίδιος σαν ψαράκι.
κάθισα μια στιγμή στον ήλιο να στεγνώσω, κάνω
να σηκωθώ μα δεν μπορώ.
έβαλα τις φωνές, φώναζα βοήθεια.
ήρθε τρέχοντας ο ράφτης.

[1930]

Ο Ιβάν Φιόντοροβιτς μπήκε στο σπίτι του. Στο σπίτι δεν ήταν ακόμη κανείς. Ένας γάτος, που τον έλεγαν Σελιβάν, καθόταν στο πάτωμα του χολ και κάτι έτρωγε.

«Τι τρως εκεί πέρα;» ρώτησε το γάτο ο Ιβάν Φιόντοροβιτς. Ο γάτος κοίταξε τον Ιβάν Φιόντοροβιτς, έπειτα την πόρτα, έπειτα στο πλάι κι έπειτα πήρε ένα αόρατο πράγμα απ' το πάτωμα και ξανάρχισε να τρώει.

Ο Ιβάν Φιόντοροβιτς πήγε στην κουζίνα να πλύνει τα χέρια του. Στην κουζίνα, πάνω στο φούρνο, ήταν ξαπλωμένη μια μαύρη σκυλίτσα, που την έλεγαν Κέπκα. Στον Ιβάν Φιόντοροβιτς άρεσε πολύ να ξαφνιάζει τον κόσμο και γι' αυτό κάποια πράγματα τα έκανε ανάποδα. Είχε μάθει επίτηδες στον Σελιβάν το γάτο να κάθεται στο χολ και στη σκυλίτσα την Κέπκα να ξαπλώνει πάνω στο φούρνο.

«Τι γίνεται, Κέπκα;» είπε ο Ιβάν Φιόντοροβιτς σαπουνίζοντας τα χέρια του. Η Κέπκα, για παν ενδεχόμενο, κάθισε στα πισινά της πόδια κι αποκάλυψε τον δεξή της κυνόδοντα – που σήμαινε ότι χαμογελούσε.

[1930-1931]

Σε μια πόλη, δεν θα πω όμως σε ποια, ζούσε κάποιος που τον έλεγαν Φομά Πετρόβιτς Πεπερμαλντέγεφ. Ήταν συνηθισμένου αναστήματος, ντυνόταν απλά και αδιάφορα, τον περισσότερο καιρό φορούσε μια γκρι πουκαμίσσα και σκούρο μπλε παντελόνι, στη μύτη του είχε ένα ζευγάρι στρογγυλά μεταλλικά γυαλιά, έκανε τα μαλλιά του χωρίστρα, ξύριζε τα γένια και τα μουστάκια του κι ήταν από κάθε άποψη ένας άνθρωπος πέρα για πέρα αδιάφορος.

Δεν ξέρω καν τι δουλειά έκανε: ή σε κανένα ταχυδρομείο θα δούλευε ή σε κανέναν πριονόμυλο. Το μόνο που ξέρω είναι ότι κάθε μέρα επέστρεφε στο σπίτι του στις πεντέμισι και ξάπλωνε μια ωρίτσα στο ντιβάνι να ξεκουραστεί και να πάρει έναν υπνάκο. Έπειτα σηκωνόταν, έβραζε νερό στο ηλεκτρικό τσαγερό και καθόταν να πει τσάι με σταρένιο ψωμί.

[1930-1931]

ΒΕΛΙΑ. Με λένε Βέλια.

ΜΡΚΟΚΟΦ. Για μια στιγμή – χρειάζεται να μας το πεις;

ΒΕΛΙΑ. Ας κάτσουμε, ας κάτσουμε λιγάκι να σκεφτούμε.

Ο Μρκόκοφ κάθεται κι ο Βέλια κάθεται.

ΜΡΚΟΚΟΦ. Λοιπόν;

ΒΕΛΙΑ. Έφαγες σήμερα ξυλόσκονη;

ΜΡΚΟΚΟΦ. Με προσβάλλεις πολύ. Γιατί να φάω ξυλόσκονη;

ΒΕΛΙΑ. Δεν ήθελα να πω αυτό. Ήθελα να πω: είδες σήμερα που οργώναν τα χωράφια;

ΜΡΚΟΚΟΦ. Πώς τολμάς να μιλάς έτσι; Αφού ξέρεις ότι είμαι μαυροράπανο.

ΒΕΛΙΑ. Μαυροράπανο Μρκόκοφ. Αυτό κι αν είναι παράξενο.

ΜΡΚΟΚΟΦ. Σήμερα είπα να πάω για ψώνια
Είχανε φέρει αγγούρια πολλά
Τα 'χανε μέσα σε κάτι κασόνια
Κι άλλα στο πάτωμα ήταν εφτά
Τα μέτρησα κι εφτά μου βγήκανε
Κι οι μανάβηδες δυο
Με πιστεύεις;

[1930-1931]

Τι παράξενο, τι ανείπωτα παράξενο, που πίσω απ' τον τοίχο, από τούτο δω τον τοίχο, στο πάτωμα κάθετα ένας άνθρωπος, με τα μακριά του πόδια απλωμένα, με κόκκινα παπούτσια και κακιασμένο πρόσωπο.

Φτάνει ν' ανοίξεις στον τοίχο μια τρυπούλα και να κοιτάξεις, κι αμέσως θα δεις πώς κάθετα αυτός ο κακός άνθρωπος.

Αλλά ας μην τον σκεφτόμαστε. Τι είναι; Δεν είναι ένα μόριο νεκρής ζωής, που πέταξε ως εμάς από κάποιο φανταστικό κενό; Όποιος και να 'ναι, ο Θεός μαζί του.

22 Ιουνίου 1931

ΠΡΩΙ

Ναι, σήμερα είδα στον ύπνο μου ένα σκύλο.

Έγλειφε μια πέτρα και μετά έτρεξε στο ποτάμι κι άρχισε να κοιτάζει το νερό.

Έβλεπε κάτι μες στο νερό;

Γιατί κοιτάζει το νερό;

Άναψα ένα τσιγάρο. Είχανε μείνει μόνο δυο.

Θα τα καπνίσω και δεν θα 'χω πια τσιγάρα.

Ούτε λεφτά έχω.

Πού θα φάω απόψε;

Το πρωί μπορώ να πιω τσάι - έχω ακόμη ζάχαρη κι ένα ψωμάκι. Τσιγάρα όμως δεν θα 'χω. Ούτε και πού να πάω για φαγητό.

Πρέπει γρήγορα να σηκωθώ. Η ώρα είναι ήδη δύομισι.

Άναψα το δεύτερο τσιγάρο κι άρχισα να σκέφτομαι πώς θα τα κατάφερνα σήμερα να φάω.

Ο Φομά τρώει στις εφτά στην Ένωση Τύπου. Να πάω στην Ένωση Τύπου στις εφτά ακριβώς, να βρω τον Φομά και να του πω: «Άκου, Φομά Αντόνοβιτς, θα 'θελα απόψε να μου κάνεις το τραπέζι. Ήταν σήμερα να πάρω κάτι λεφτά, αλλά δεν έχουν μπει ακόμη στο λογαριασμό μου». Ή μπορώ να ζητήσω τα δέκα ρούβλια απ' τον καθηγητή. Ο καθηγητής όμως θα μου πει, τι άλλο: «Αγαπητέ μου, σας χρωστάω χρήματα, το ξέρω, και θα σας τα δώσω. Αυτή τη στιγμή όμως δεν έχω δέκα ρούβλια. Μπορώ να σας δώσω μονάχα τρία». Ή, μάλλον, ο καθηγητής θα πει: «Δεν έχω ούτε καπίκι». Ή, όχι, ο

καθηγητής δεν θα πει αυτό, αλλά θα πει: «Ορίστε, πάρτε ένα ρούβλι και δεν σας δίνω τίποτε άλλο. Κι άντε ν' αγοράσετε σπίρτα».

Κάπνισα το τσιγάρο κι άρχισα να ντύνομαι.

Τηλεφώνησε ο Βολόντια. Η Τατιάνα Αλεξάντροβ-
να είπε για μένα ότι δεν μπορεί να καταλάβει τι έχω
μέσα μου από θεό και τι από ηλίθιο.

Έβαλα τα παπούτσια μου. Απ' το δεξί παπούτσι
έχει ξεκολλήσει η σόλα.

Σήμερα είναι Κυριακή.

Περπατώ στη λεωφόρο Λιτέινη, έξω απ' τα βι-
βλιοπωλεία. Χτες παρακάλεσα να γίνει ένα θαύμα.
Ναι ναι, μπορεί το θαύμα να συμβεί τώρα.

Αρχίζει να πέφτει χιονόνερο. Σταματώ σ' ένα βι-
βλιοπωλείο και κοιτάζω τη βιτρίνα. Διαβάζω δέκα
τίτλους βιβλίων και τους ξεχνώ την ίδια στιγμή.

Χώνω το χέρι στην τσέπη μου για τσιγάρα, αλλά
θυμάμαι ότι μου έχουν τελειώσει.

Παίρνω ύφος υπεράνω και κατευθύνομαι προς τη
λεωφόρο Νιέφσκι, χτυπώντας σε κάθε βήμα το μπα-
στούνη μου στο πεζοδρόμιο.

Το κτίριο στη γωνία της Νιέφσκι το βάφουν ένα
φριχτό κίτρινο χρώμα. Πρέπει να προσπεράσω γρή-
γορα. Ο κόσμος με σπρώχνει. Μόλις κατέφθασαν απ'
τα χωριά τους και δεν ξέρουν ακόμη να περπατούν
στο δρόμο. Έχουν όλοι τους τα ίδια βρόμικα κου-
στούμια και πρόσωπα. Ξεχύνονται προς κάθε μεριά,
ποδοπατιούνται, γρυλίζουν και σκουντιούνται. Όταν
κατά λάθος πέσουν ο ένας πάνω στον άλλο, αντί να
πουν «συγγνώμη», βρίζονται.

Στα πεζοδρόμια της λεωφόρου Νιέφσκι γίνεται τρομερός συνωστισμός. Στο δρόμο όμως η κίνηση δεν είναι μεγάλη, μόνο αραιά και πού περνούν φορηγά και βρόμικα αυτοκίνητα.

Τα τραμ είναι φίσκα. Ο κόσμος ξεχειλίζει και στριμώνχεται στα σκαλοπάτια. Στο τραμ γίνονται πάντα τσακωμοί. Όλοι μιλούν μεταξύ τους στον ενικό. Όταν ανοίγει η πόρτα, απ' τα βαγόνια βγαίνει μια χλιαρή μπόχα. Κόσμος σαλτάρει μέσα κι έξω προτού το τραμ σταματήσει. Μόνο που οι χωριάτες δεν έχουνε μάθει ακόμη να πιάνονται σωστά, κι όλο και κάποιιοι δεν τα καταφέρνουν και καταλήγουν στις ρόδες, μουγκρίζοντας και βλαστημώντας. Τροχονόμοι σφυρίζουν με τις σφυρίχτρες τους, σταματούν το τραμ και μοιράζουν πρόστιμα. Αλλά μόλις το τραμ ξαναξεκινήσει, τρέχουν καινούριοι, δίνουν ένα σάλτο κι αρπάζονται ανάποδα, με τ' αριστερό χέρι.

Σήμερα ξύπνησα στις δύο το πρωί. Έμεινα ξαπλωμένος μέχρι τις τρεις, μου ήταν αδύνατο να σηκωθώ. Κλωθογύριζα στο μυαλό μου το όνειρο: για ποιο λόγο το σκυλί κοίταξε μες στο ποτάμι και τι είδε. Με διαβεβαίωνα ότι ήταν πολύ σημαντικό να σκεφτώ το όνειρο μέχρι τέλους. Μη μπορώντας όμως να θυμηθώ τι γινόταν μετά, άρχισα να σκέφτομαι άλλα πράγματα.

Χτες το βράδυ καθόμουν στο τραπέζι και κάπνιζα ασταμάτητα. Είχα μπροστά μου χαρτί για να γράψω – μόνο που δεν ήξερα τι. Δεν ήξερα καν αν έπρεπε να 'ναι ποίημα, διήγημα ή δοκίμιο. Δεν έγραφα τί-

ποτα κι έπεσα να κοιμηθώ. Για πολλή ώρα όμως δεν μ' έπαιρνε ο ύπνος. Ήθελα να καταλάβω τι έπρεπε να γράψω. Απαρίθμησα όλα τα λογοτεχνικά είδη, αλλά δεν ήξερα ποιο μου ταιριάζει. Μπορεί να πρέπει να γράψω μια λέξη, μπορεί κι ολόκληρο βιβλίο. Παρακαλούσα τον Θεό να γίνει ένα θαύμα και να καταλάβω τι πρέπει να γράψω.

Κάθισα στο κρεβάτι κι άναψα ένα τσιγάρο.

Μου 'χαν μείνει όλα κι όλα τέσσερα. Θα 'ταν καλά ν' άφηνα δυο, όχι, τρία για το πρωί.

Παρακαλούσα τον Θεό να γίνει ένα θαύμα.

Ναι ναι, χρειάζεται ένα θαύμα. Ό,τι θαύμα να 'ναι.

Άναψα τη λάμπα και κοίταξα γύρω μου. Όλα ήταν όπως πριν.

Έτσι κι αλλιώς δεν χρειαζόταν ν' αλλάξει κάτι στο δωμάτιο.

Μέσα μου έπρεπε ν' αλλάξει κάτι.

Κοίταξα το ρολόι. Τρεις και επτά λεπτά. Που σημαίνει ότι πρέπει να κοιμηθώ τουλάχιστον μέχρι τις εντεκάμισι. Γρήγορα, ύπνο!

Έσβησα τη λάμπα και ξάπλωσα.

Ήμουν ξαπλωμένος στ' αριστερό πλευρό κι άρχιζε να με παίρνει ο ύπνος.

Κοιτάζω απ' το παράθυρο και βλέπω έναν οδοκαθαριστή να σκουπίζει το δρόμο.

Στέκομαι δίπλα στον οδοκαθαριστή και του λέω ότι, πριν γράψει κανείς κάτι, πρέπει να ξέρει τις λέξεις που πρέπει να γράψει.

Στο πόδι μου χοροπηδάει ένας ψύλλος.

Είμαι ξαπλωμένος, με το πρόσωπο χωμένο στο μαξιλάρι και τα μάτια κλειστά, και προσπαθώ να κοιμηθώ. Ο φύλλος όμως, έτσι που πηδάει, μου τραβάει την προσοχή. Αν κουνηθώ, ο ύπνος θα μου φύγει.

Τώρα πρέπει να σηκώσω το χέρι και ν' ακουμπήσω με το δάχτυλο το μέτωπό μου. Σηκώνω το χέρι κι ακουμπώ το δάχτυλο στο μέτωπο. Ο ύπνος πάει περίπατο.

Θέλω να γυρίσω στο δεξί πλευρό, αλλά πρέπει να μείνω ξαπλωμένος στ' αριστερό.

Ο φύλλος περπατάει τώρα στην πλάτη μου. Τώρα δαγκώνει.

Λέω: «Οχ, οχ».

Με τα μάτια κλειστά, βλέπω τον φύλλο να πηδάει στο σεντόνι, να χώνεται σε μια ζάρα και να κάθεται εκεί μέσα ήσυχα ήσυχα, σαν σκύλος.

Βλέπω ολόκληρο το δωμάτιό μου, όχι όμως απ' το πλάι, ούτε από πάνω, αλλά απ' όλες τις μεριές μαζί. Όλα τα αντικείμενα είναι πορτοκαλί.

Δεν λέει να με πάρει ο ύπνος. Προσπαθώ να μη σκέφτομαι τίποτα. Θυμάμαι ότι είναι αδύνατο να μη σκέφτομαι τίποτα και προσπαθώ απλώς να μη δίνω σημασία στις σκέψεις. Ας έρθουν ό,τι σκέψεις να 'ναι. Νά, τώρα σκέφτομαι ένα τεράστιο κουτάλι και μου 'ρχεται στο μυαλό η ιστορία με τον Τάταρο, που είδε στ' όνειρό του μια πουτίγκα, αλλά είχε ξεχάσει να πάρει κουτάλι. Και μετά είδα το κουτάλι, αλλά ξέχασα... ξέχασα... ξέχασα... Ξέχασα τι σκεφτόμουν. Μπας και μ' έχει πάρει ο ύπνος; Άνοιξα για δοκιμή τα μάτια μου.

Τώρα ξύπνησα. Κρίμα, γιατί είχα ήδη αποκοιμηθεί κι είχα ξεχάσει ότι μου χρειάζεται ύπνος. Πρέπει πάλι να προσπαθήσω να κοιμηθώ. Τόσος κόπος και πήγε χαμένος. Χασμουρήθηκα.

Βαρέθηκα να με παίρνει ο ύπνος.

Βλέπω μπροστά μου τη σόμπα. Στο σκοτάδι φαίνεται σκουροπράσινη. Κλείνω τα μάτια. Εξακολούθω να βλέπω τη σόμπα. Είναι εντελώς σκουροπράσινη. Κι όλα τα πράγματα μες στο δωμάτιο είναι κι εκείνα σκουροπράσινα. Τα μάτια μου είναι κλειστά, τα βλέφαρά μου παίζουν χωρίς ν' ανοίγω τα μάτια.

«Ο άνθρωπος βλεφαρίζει και με τα μάτια κλειστά», σκέφτομαι. «Μόνο όταν κοιμάται σταματάει».

Βλέπω το δωμάτιό μου και βλέπω τον εαυτό μου ξαπλωμένο στο κρεβάτι. Είμαι σχεδόν ολόκληρος κάτω απ' την κουβέρτα. Το πρόσωπό μου μόλις που ξεμυτίζει.

Όλα στο δωμάτιο είναι γκρίζα.

Δεν είναι χρώμα αυτό, είναι μόνο το σχήμα του χρώματος. Τα αντικείμενα σαν να έχουν μια επίστρωση, σαν να είναι έτοιμα για βάψιμο – μόνο που χρώματα δεν υπάρχουν. Κι όμως, εκείνο το τραπεζομάντιλο στο τραπέζι, αν και γκρίζο, φαίνεται πως στην πραγματικότητα είναι γαλάζιο. Κι αυτό το μολύβι, αν και γκρίζο, στην πραγματικότητα είναι κίτρινο.

«Με πήρε ο ύπνος», ακούω μια φωνή.

Κυριακή 25 Οκτωβρίου 1931

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I

<i>Το πράγμα</i>	9
<i>Στην προκυμαία του ποταμού μας</i>	15
<i>Όλα όλα όλα τα δέντρα πιφ</i>	16
<i>Τα όνειρα ως επί το πλείστον</i>	17
<i>Κακόβουλη σύναξη απίστων</i>	18
<i>Θέλω να σας διηγηθώ ένα περιστατικό μ' ένα ψάρι</i>	19
<i>Ο Ιβάν Πετρόβιτς Λουνταπούντοφ ήθελε να φάει ένα μήλο</i>	25
<i>Ο Μπομπρόφ περπατούσε στο δρόμο και σκεφτόταν</i>	26
<i>Μέσα απ' τον καπνό ξεπροβάλλει ο Κουκουρούζοφ</i>	27
<i>ένας ράφτης μου πήρε μέτρα</i>	28
<i>Ο Ιβάν Φιόντοροβιτς μπήκε στο σπίτι του</i>	29
<i>Σε μια πόλη, δεν θα πω όμως σε ποια</i>	30
<i>Με λένε Βέλια</i>	31
<i>Τι παράξενο, τι ανείπωτα παράξενο</i>	32
<i>Πρωί</i>	33
<i>Θεατρικό</i>	39
<i>Ο Χιμελκούμοφ κοίταζε μια κοπελίτσα</i>	41
<i>Ο Χιμελκούμοφ έβαψε το πρόσωπό του</i>	41
<i>Του είχε τελειώσει ο καπνός</i>	41
<i>Ο Χιμελκούμοφ κάρφωσε το βλέμμα του σε μια κοπελίτσα</i>	41
<i>Ο Χιμελκούμοφ αναζητούσε μια βαθύτερη ιδέα</i>	42
<i>Φοβερή απληστία κυρίευσε ξαφνικά τον Χιμελκούμοφ</i>	42

Ο Σούρα, ο Κόλια κι ο Φέντια έσπασαν την πόρτα	43
Καβγάς	44
Ο Φομά Μπομπρόφ και η γυναίκα του Κωμωδία σε τρία μέρη	46
Μια φορά κι έναν καιρό ήταν κάποιος που τον έλεγαν Σιμιόνοφ	50
Ιστορική στιγμή!	51
Απ' το παράθυρο μπήκε ένα μικρό τριζόνι	52
Ένας γεράκος ξυνόταν με τα δυο του χέρια	53
Ο Χβιλισέφσκι έτρωγε ξινόμουρα	53
Ακουγόταν ένας σκύλος που μύριζε την πόρτα	53
... Κάτι φουσκάλες ξεπρόβαλαν απ' το κουτί	53
Ο Χβιλισέφσκι ήθελε να φωνάξει	54
Από το φουγάρο του ατμόπλοιου έβγαινε ατμός	54
«Κύριοι», είπε ο Σούγεφ. «Πιείτε ξίδι».	55
Ο Μιρόνοφ τύλιξε το ρολόι σε μια κουβέρτα	57
Ο Αντρέι Ιβάνοβιτς έφτυσε σ' ένα φλιτζάνι νερό	58
Μούσκεμα απ' τη βροχή και τρέμοντας ολόκληρος	60
Απ' το γιακά του πουκαμίσου ενός βλάκα	61
Περί φαινομένων και υπάρξεων Νο 1	62
Περί φαινομένων και υπάρξεων Νο 2	65
Η πτώση ή Η γνώση του καλού και του κακού Διδαχή	68
Γεννήθηκα σε κάτι καλαμιές	74
Ο Λίκιν καθόταν στο παράθυρο	76
Ο Μιρόνοφ ανέβηκε στο τραμ	77
Απίστευτη ιστορία!	78

Ο Ιβάν Γιάκοβλεβιτς Μπόμποφ ξύπνησε εξαιρετικά καλοδιάθετος	79
Ο Βασίλι Αντόνοβιτς βγήκε απ' το σπίτι του . . .	84
Ο Αντόν Αντόνοβιτς ξύρισε τα γένια του	85
<i>Ιστορία</i>	87
<i>Αναπάντεχο μεθοκόπι</i>	89
Ένας φριχτός θάνατος	92
Ήταν μια φορά κι έναν καιρό ένας άνθρωπος που τον έλεγαν Κουζνετσόφ	93
<i>Καινούρια ανατομία</i>	95
<i>Διδακτική ιστορία</i>	96
Πίσω απ' τις κουρτίνες	97
Σ' έναν κεντρικό δρόμο μιας μεγάλης πόλης . . .	98
<i>Ο θάνατος ενός γεράκου</i>	100
Ένας χοντρός σκαρφίστηκε έναν τρόπο ν' αδυνατίσει	101
<i>Συμβάν στο τραμ</i>	102
1. Ένας κόσμος που δεν υπάρχει	103
Ένας άνθρωπος με ηλίθιο πρόσωπο έφαγε μια μπριζόλα	109
Μια μέρα ο Αντόν Μπομπρόφ μπήκε στο αυτοκίνητο και ξεκίνησε να πάει στην πόλη	110
Μα ο ζωγράφος έβαλε το γυμνό μοντέλο να κάτσει	111
Νά που μπήκε ο χειμώνας	113
Ήταν ένας μηχανικός, που τον απασχολούσε πολύ η γαλλική ιστορία	115
<i>Το όνειρο δυο μελαψών κυριών</i>	116
<i>Η μοίρα της συζύγου ενός καθηγητή</i>	117
<i>Πώς ένας άνθρωπος διαλύθηκε</i>	121
Ένας μηχανικός	122
<i>Πατέρας και κόρη</i>	123

<i>Περί Πούσκιν</i>	125
Ο Κουλακόφ κάθισε σε μια βαθιά πολυθρόνα . . .	126
Ήταν ένας άνθρωπος που όταν έπεσε να κοιμηθεί πίστευε	127
Ο Κοσκόφ έχασε το ρολόι του	128
Νά πώς αρχίσαν τα γεγονότα στο διπλανό διαμέρισμα	129
Ο Κολκόφ ένωσε ξαφνικά έναν πόνο στο χέρι	132
<i>Άρθρο εφημερίδας</i>	134
Ένας άνθρωπος που δεν ήθελε να τρώει άλλο ξερά ρεβίθια	136
<i>Διεξοδική έρευνα</i>	139
<i>Η ερώτηση</i>	142
Η ζωή είναι θάλασσα	143
<i>Πώς με επισκέφτηκαν μαντατοφόροι</i>	144
Στον κήπο ακουγόταν το κελάηδημα ενός αηδονιού	146
«Σας συμβουλεύω να μην τρώτε πολύ πιπέρι»	147
<i>Ο κόρακας με τα τέσσερα πόδια</i>	148
Όταν δεν σε παίρνει ο ύπνος	149
Με τη μύτη που είχε	150
Πίσω απ' το φράχτη	150
Νά, περνάει μια πομπή	150
Ο Μιχάιλοφ περπατούσε στον Θερινό Κήπο . . .	150
1. Σκοπός κάθε ανθρώπινης ζωής είναι ένας . .	151
<i>Το καπέλο</i>	152
Στο δωμάτιο, που φωτιζόταν από ένα σκούρο λαμπατέρ	154
<i>Νέος ταλαντούχος συγγραφέας</i>	155
Με φωνάζουν καπουτσίνο	157
<i>Ο ζωγράφος και το ρολόι</i>	159

Είχα σηκώσει σκόνη	160
Πραγματεία λίγο πολύ κατά τον Έμερσεν . . .	161
Καθόμουν ώρες και σκεφτόμουν τους αϊτούς . . .	165
Ένας κύριος μικρού αναστήματος	166
Ο Καλίντοφ έστεκε στις μύτες των ποδιών . . .	167
Θεατρικό	168
Όταν βλέπω άνθρωπο, μου 'ρχεται να του σπάσω τα μούτρα	170
Ιππότες	171
Η νίκη του Μίσιν	174
Η ενόχληση	178
Διάλεξη	181
Ο Περέτσιν κάθισε σε μια πιπέζα	183
Κάποιος πήρε στο κυνήγι κάποιον άλλο	184
Πτώσεις (από κοντά κι από μακριά)	185
Εξουσία	188
Οι περιπέτειες μιας κάμπιας	192
Εγώ δεν βούλωσα τ' αυτιά μου	193
Δυο άνθρωποι συζητούσαν σ' ένα τραμ	195
Ένας γραφολόγος, που του άρεσε υπερβολικά η βότκα	197
Συμφωνία Νο 2	198
Αποκατάσταση	200

II

ΓΑΛΑΖΙΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ	205
----------------------------	-----

III

Η ΓΡΙΑ

Αφήγημα	221
-------------------	-----

IV

Η ΔΙΑΣΩΣΗ

Καντάτα για τέσσερις φωνές	262
--------------------------------------	-----

V

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Να γράφεις ποιήματα	281
Ήμασταν ξαπλωμένοι στο κρεβάτι	282
Προσευχή πριν τον ύπνο	283
Ο Τύχων Βράχιος	284
Το καθαρό	285
Γίνεται να φτάσεις με μια πέτρα το φεγγάρι;	286
Προτού να 'ρθω κοντά σου	288
Είμαι μόνος μου	289
Ό,τι έγραψα ως τώρα	291
Μέναμε σε δυο δωμάτια	292
Μ' αρέσουν οι αισθησιακές γυναίκες	295
Θέλω να γράφω	297
Πράσινο	297
Τι μ' ενδιαφέρει	298
Τι μ' αρέσει	301
Το μέγεθος ενός δημιουργού	302
Πρέπει να συνταχθεί ένας νόμος	302
Μερικοί ήχοι	303
Όταν δυο άνθρωποι παίζουν σκάκι	304
Πρέπει κανείς να κόψει το κάπνισμα	305
Περί ιδιοφυΐας	307
Έχω μελετήσει επί μακρόν τις γυναίκες	308
Παρατηρώ μες στο κομμωτήριο	309
Δεν ξέρω γιατί	310
Κύριε, τάισέ με το σώμα Σου	311
Όταν διαβάζω τους Γάλλους	312

Εδώ παραδίπλα	312
Μανιτάρι	313
Είναι πιο τρομακτικό	313
Είμαι ένα μικρό πουλάκι	313
Νά τι είναι άσχημο	314
Μία από τις βασικές αρχές	315
Τώρα θα σας διηγηθώ πώς γεννήθηκα	316
<i>Η περίοδος της θερμοκοιτίδας</i>	319
Μια κάποια κυρία	320
Λένε ότι σύντομα θα κόψουν	321
Δεν μ' αρέσουν τα παιδιά	322
Είναι πολύ βάνουσο	322
Σέβομαι μόνο	322
Θα ήταν καλό να πιάνουν με λάσο	322
Κάθε φάτσα που έχει συνετό ύφος	322
Τι είναι τα λουλούδια;	322
Έφαγα σήμερα αγγλικό μους βανίλια	323
Άσκηση	324
Χτες ο μπαμπάς	326
Ήμουν τρισευτυχισμένος	327
«Ένας μεγάλος σοφός»	327
Τι θολούρα είναι αυτή	328
«N-ναι-αι!»	329
Έχω αποχαυνωθεί τελείως	330
Φτιάξε ένα στιλ για τον εαυτό σου	332
Πρέπει να είσαι ψύχραιμος	333
Θεέ μου, ένα μόνο θέλω τώρα να Σε παρακαλέσω	334
Μ' ενδιαφέρουν μόνο οι «ανοησίες»	335
<i>Μαλτόνιους Ολμπρέν</i>	336
Είναι λάθος να νομίζει κανείς	337
Η αμφιβολία	337
Γίνονται θαύματα;	337

Δεν μπορώ να κάνω τίποτα	338
Ο Έλες ισχυρίζεται	338
Θα 'θελα να 'μουν	339
Αν το κράτος	339
Ένας άνθρωπος, λίγο πριν τα βαθιά γεράματα	339
Μισώ τους ανθρώπους που μπορούν να μιλούν	340
Στην παρατήρηση	341
Είναι αστείες οι γριές	342
Δεν είναι ωραίο	342
Ο γιατρός σας	342
Αναζήτησε εκείνο	343
Άσκοπα μη γράφεις	343
Στάθηκα γυμνός στο παράθυρο	344
Αχ, να είχα έναν μπάτλερ	345
Σήμερα σε παγκόσμιο επίπεδο	346
Ενδιαφέρον είναι μόνο το θαύμα	346
Στους ψαλμούς του Δαβίδ	347
Περί της χυδαιότητας	348
Τι εύκολα που χάνει ο άνθρωπος τον μπούσουλα	349
Όλοι οι άνθρωποι αγαπούν τα χρήματα	350
Μια μέρα βγήκα απ' το σπίτι	351

VI

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Αγαπητέ Νικάντρ Αντρέγεβιτς	355
Αγαπητή Κλαύδια Βασίλιεβνα	358
Αγαπητέ Αλεξάντρ Ιβάνοβιτς	364
Αγαπητέ Μπορίς Στεπάνοβιτς	366
Πέντε ημιτελείς αφηγήσεις	368

Φιλόσοφε!	370
<i>Η σχέση</i>	371
Αγαπητέ Νικολάι Ιβάνοβιτς	374

A

Γιάκοφ Ντρούσκιν

<i>Η ομάδα Τσιναρί και ο Δανιήλ Χαρμς</i>	379
---	-----

B

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ	393
----------------------	-----

Γ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	431
----------------------	-----

Δ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	471
------------------------	-----

E

ΕΙΚΟΝΕΣ	473
-------------------	-----

ΣΤ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	515
-----------------------	-----